

Περιεχόμενα

Πρόλογος	11
1 Εισαγωγή	13
1.1 Νεωτερικές κοινωνίες και ΚτΠ	14
1.1.1 Οι νεωτερικές κοινωνίες	15
1.1.2 Νεωτερικότητα και μετα-νεωτερικότητα	19
1.1.3 Οι Κοινωνίες της Πληροφορίας	20
1.2 Η ανάλυση των ΚτΠ	24
1.2.1 Συγκρότηση ενός βασικού εννοιολογικού πλαισίου	25
1.2.2 Διερεύνηση του ρόλου των ΤΠΕ.....	26
1.2.3 Εννοιολογική ανάλυση των φαινομένων που χαρακτηρίζουν τις ΚτΠ.....	27
1.3 Σύνοψη	28
1.3.1 Σημεία-κλειδιά	28
1.3.2 Ερωτήσεις.....	29
1.3.3 Περαιτέρω μελέτη.....	29
2 Το εννοιολογικό πλαίσιο	31
2.1 Η γλώσσα	31
2.1.1 Η γλωσσική ικανότητα.....	32
2.1.2 Η γλώσσα ως κώδικας.....	34
2.1.3 Η γλώσσα ως σύστημα σημείων.....	34
2.2 Η επικοινωνία	36
2.2.1 Η λειτουργία της επικοινωνίας	38
2.2.2 Η έννοια της πληροφορίας	40
2.2.3 Η γλώσσα ως μέσο επικοινωνίας	41
2.2.4 Η γραφή	41
2.3 Η νόηση	42
2.3.1 Η διάκριση νόησης και υλικής πραγματικότητας.....	43
2.3.2 Η νόηση ως λογική λειτουργία	45
2.3.3 Η νόηση ως λειτουργία του εγκεφάλου.....	45
2.3.4 Γλώσσα και νοητική ανάπτυξη	53
2.4 Γνώση και πληροφορία	56
2.4.1 Κωδικοποιημένη και σιωπηρή γνώση.....	57
2.4.2 Ενσωματωμένη, καταγραμμένη και πραγματοποιημένη γνώση.....	58
2.4.3 Γνώση και πληροφορία	61
2.5 Το άτομο και η κοινωνία	63
2.5.1 Το άτομο και η κοινωνία ως έννοιες της βιολογίας	64
2.5.2 Το άτομο και η κοινωνία ως έννοιες των κοινωνικών επιστημών	66
2.6 Ο πολιτισμός	70

2.6.1 Τι ονομάζουμε πολιτισμό;	70
2.6.2 Δύο κυρίαρχες πολιτισμικές μορφές συμπεριφοράς	72
2.6.3 Η παραγωγή του εαυτού και των αναγκών	75
2.7 Σύνοψη	77
2.7.1 Σημεία-κλειδιά	77
2.7.2 Ερωτήσεις	78
2.7.3 Περαιτέρω μελέτη	78
3 Οι τεχνολογίες που χαρακτηρίζουν τις ΚΤΠ	79
3.1 Οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)	79
3.1.1 Οι τεχνολογίες καταγραφής	79
3.1.2 Οι τεχνολογίες επικοινωνίας	82
3.1.3 Οι τεχνολογίες υπολογισμού	83
3.2 Η ψηφιακή τεχνολογία	84
3.2.1 Η ψηφιοποίηση	85
3.2.2 Η αποϋλοποίηση και η μηχανική επεξεργασία της πληροφορίας.....	86
3.2.3 Η ενιαία επεξεργασία των ψηφιακών παραστάσεων	86
3.2.4 Οι επιπτώσεις της ψηφιακής τεχνολογίας	87
3.3 Η γενικευμένη χρήση των πληροφορικών μηχανών	87
3.3.1 Η υπερπροσφορά πληροφορίας και η διαχείρισή της.....	88
3.3.2 Οι αιτίες για τη γενίκευση της χρήσης των ΤΠΕ	88
3.4 Η επικοινωνία και η διάχυση της πληροφορίας	89
3.5 Παραγωγή, συσσώρευση και διαχείριση της πληροφορίας	90
3.5.1 Η παραγωγή της πληροφορίας	90
3.5.2 Η συσσώρευση και η διαχείριση της συσσωρευμένης πληροφορίας.....	93
3.5.3 Η πρόσβαση στην πληροφορία	93
3.6 Η επίδραση της ψηφιακής τεχνολογίας στη γνώση.....	97
3.6.1 Οι επιπτώσεις στην παραγωγή γνώσης	97
3.6.2 Παραγωγοί και χρήστες των ΤΠΕ.....	99
3.6.3 Γνώση και συσσώρευση πληροφορίας.....	99
3.6.4 Οι υποδομές και η εμπορευματοποίηση της γνώσης	101
3.7 Πληροφορικές μηχανές και πληροφοριακά συστήματα.....	102
3.7.1 Οι πληροφορικές μηχανές	102
3.7.2 Πληροφοριακά συστήματα.....	103
3.7.3 Συστήματα διοίκησης	105
3.7.4 Η τεχνητή νοημοσύνη	106
3.8 Σύνοψη	108
3.8.1 Σημεία-κλειδιά	108
3.8.2 Ερωτήσεις	108
3.8.3 Περαιτέρω μελέτη.....	109
4 Η εξουσία και το κράτος	111
4.1 Η έννοια της εξουσίας.....	111
4.2 Συλλογική εξουσία και κυριαρχία.....	112
4.3 Η άσκηση της εξουσίας	115
4.3.1 Η στρατιωτική εξουσία	117

4.3.2 Η πολιτική εξουσία	117
4.3.3 Η ιδεολογική εξουσία.....	118
4.3.4 Η οικονομική εξουσία	119
4.4 Το κράτος	120
4.4.1 Το κράτος ως έκφραση ενός συσχετισμού δύναμης.....	120
4.4.2 Το κράτος ως τέχνημα	121
4.5 Σύνοψη	121
4.5.1 Σημεία-κλειδιά.....	121
4.5.2 Ερωτήσεις.....	122
4.5.3 Περαιτέρω μελέτη.....	122
5 Το κράτος στη νεωτερικότητα.....	123
5.1 Η συγκρότηση του κράτους ως έθνος-κράτος	124
5.2 Η οργάνωση της επικράτειας και το μονοπώλιο της βίας	125
5.3 Η συγκρότηση του κράτους ως κράτους δικαίου	125
5.4 Η ορθολογική διαχείριση και η γραφειοκρατία.....	126
5.4.1 Η ορθολογική διαχείριση	126
5.4.2 Η γραφειοκρατία	127
5.4.3 Οι μηχανισμοί του κράτους.....	128
5.5 Το νεωτερικό κράτος ως στοιχείο ενός συστήματος κρατών.....	129
5.6 Η οργάνωση της εθνικής κυριαρχίας	130
5.6.1 Οι πολιτικές λειτουργίες του κράτους	132
5.6.2 Οι συμβολικές λειτουργίες του κράτους.....	134
5.6.3 Οι οικονομικές λειτουργίες του κράτους	135
5.7 Σύνοψη	136
5.7.1 Σημεία-κλειδιά.....	136
5.7.2 Ερωτήσεις.....	137
5.7.3 Περαιτέρω μελέτη.....	137
6 Το κράτος στις ΚΤΠ	139
6.1 Το έθνος-κράτος στις ΚτΠ	140
6.2 Η οργάνωση της επικράτειας και το μονοπώλιο της βίας	140
6.2.1. Η προστασία των εθνικών εδαφών και ο έλεγχος των συνόρων	141
6.2.2 Η αποκλειστική διαχείριση της βίας από το κράτος.....	141
6.3 Η συγκρότηση του κράτους ως κράτος δικαίου	142
6.3.1 Η εμφάνιση νέων αδικημάτων	142
6.3.2 Η προστασία των δικαιωμάτων του ατόμου.....	143
6.3.3 Η μεταβλητότητα των ρυθμίσεων.....	143
6.3.4 Η ανάγκη διεθνών ρυθμίσεων	144
6.3.5 Η εφαρμογή του Δικαίου στις ΚτΠ	144
6.4 Η ορθολογική διαχείριση και η γραφειοκρατία.....	145
6.4.1 Η εκμηχάνιση της γραφειοκρατίας	145
6.4.2 Μεταβολές στην οργανωσιακή αρχιτεκτονική της γραφειοκρατίας.....	146
6.4.3 Οι επιπτώσεις από τις μεταβολές στις γραφειοκρατικές λειτουργίες.....	146
6.5 Το έθνος-κράτος ως στοιχείο ενός συστήματος κρατών	150
6.5.1 Περιορισμός του ρόλου του κράτους.....	150

6.5.2 Η διεθνής διάσταση της διακυβέρνησης	151
6.6 Η οργάνωση της εθνικής κυριαρχίας.....	152
6.6.1 Οι πολιτικές λειτουργίες του κράτους.....	152
6.6.2 Οι συμβολικές λειτουργίες του κράτους.....	154
6.6.3 Οι οικονομικές λειτουργίες του κράτους	155
6.7 Σύνοψη	156
6.7.1 Σημεία-κλειδιά.....	156
6.7.2 Ερωτήσεις.....	157
6.7.3 Περαιτέρω μελέτη.....	157
7 Η οικονομία στη νεωτερικότητα	159
7.1 Τα αγαθά.....	160
7.1.1 Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες.....	161
7.1.2 Η παραγωγή των αναγκών	163
7.2 Η κυκλοφορία των αγαθών στη νεωτερικότητα.....	164
7.2.1 Δύο διακριτές μορφές αγορών.....	164
7.2.2 Οι οικονομίες-κόσμοι	165
7.2.3 Η οργάνωση των ανταλλαγών	166
7.2.4 Το χρηματοπιστωτικό σύστημα	166
7.3 Η παραγωγή στη νεωτερικότητα.....	169
7.3.1 Ο Καπιταλιστικός Τρόπος Παραγωγής (ΚΤΠ)	170
7.3.2 Οι δυνάμεις παραγωγής	174
7.3.3 Οι σχέσεις παραγωγής	175
7.3.4 Η οργάνωση της παραγωγικής επιχείρησης	176
7.3.5 Η αναπαραγωγή των όρων της παραγωγής	177
7.4 Η εθνική οικονομία	177
7.4.1 Οι παραγωγικοί τομείς	178
7.4.2 Η διάρθρωση της απασχόλησης	178
7.5 Η παγκόσμια οικονομία	181
7.6 Σύνοψη	183
7.6.1 Σημεία-κλειδιά.....	183
7.6.2 Ερωτήσεις.....	183
7.6.3 Περαιτέρω μελέτη.....	184
8 Η οικονομία στις ΚΤΠ	185
8.1 Τα αγαθά στις ΚτΠ.....	187
8.1.1 Τα αγαθά και οι υπηρεσίες	187
8.1.2 Η παραγωγή των αναγκών	189
8.2 Η κυκλοφορία των αγαθών στις ΚτΠ	190
8.2.1 Η οργάνωση των ανταλλαγών	190
8.2.2 Οι αλλαγές στο χρηματοπιστωτικό σύστημα	190
8.3 Η παραγωγή στις ΚτΠ	191
8.3.1 Ο πληροφορικός τρόπος ανάπτυξης	191
8.3.2 Οι δυνάμεις παραγωγής	191
8.3.3 Οι σχέσεις παραγωγής	196
8.3.4 Η οργάνωση της παραγωγικής επιχείρησης	200

8.4 Η εθνική οικονομία.....	205
8.4.1 Αναδιάρθρωση των παραγωγικών τομέων και κλάδων.....	205
8.4.2 Η ευέλικτη παραγωγική εξειδίκευση μιας περιοχής	205
8.4.3 Η διάρθρωση της απασχόλησης	205
8.5 Η παγκόσμια οικονομία	208
8.5.1 Μεταβολές στην παγκόσμια οργάνωση της αγοράς	208
8.5.2 Η οργάνωση της παραγωγής σε παγκόσμιο επίπεδο	209
8.6 Σύνοψη	211
8.6.1 Σημεία-κλειδιά	211
8.6.2 Ερωτήσεις.....	211
8.6.3 Περαιτέρω μελέτη.....	212
9 Η συμβολική συγκρότηση της κοινωνίας	213
9.1 Η γλώσσα ως συμβολικό σύστημα	213
9.1.1 Η έννοια της ιδεολογίας	214
9.1.2 Η έννοια του Λόγου	217
9.2 Οι διαστάσεις της συμβολικής συγκρότησης	225
9.2.1 Η συγκρότηση των υποκειμένων	226
9.2.2 Η οργάνωση της δημοσιότητας	231
9.2.3 Η συμβολική παραγωγή.....	232
9.2.4 Παραγωγή και διαχείριση ενός κοινωνικού αποθέματος γνώσης	233
9.3 Σύνοψη	234
9.3.1 Σημεία- κλειδιά.....	234
9.3.2 Ερωτήσεις.....	235
9.3.3 Περαιτέρω μελέτη.....	235
10 Η συμβολική συγκρότηση στις νεωτερικές κοινωνίες	237
10.1 Τα χαρακτηριστικά της συμβολικής συγκρότησης στις νεωτερικές κοινωνίες	237
10.1.1 Υποχώρηση του θρησκευτικού τρόπου σκέψης και κυριαρχία του επιστημονικού	237
10.1.2 Η αποδέσμευση των παραγωγικών από τις καταναλωτικές πρακτικές	239
10.1.3 Ο έντυπος καπιταλισμός	240
10.1.4 Ένας διαφορετικός τρόπος απεικόνισης της πραγματικότητας.....	240
10.1.5 Η συγκρότηση του έθνους ως φανταστικής κοινότητας.....	241
10.1.6 Η γενίκευση της εγγραμματοσύνης	241
10.2 Οι διαστάσεις της συμβολικής συγκρότησης στη νεωτερικότητα.....	242
10.2.1 Η συγκρότηση των υποκειμένων στις νεωτερικές κοινωνίες.....	243
10.2.3 Η συμβολική παραγωγή στις νεωτερικές κοινωνίες	247
10.2.4 Η διαχείριση του κοινωνικού αποθέματος γνώσης στις νεωτερικές κοινωνίες	252
10.3 Σύνοψη	253
10.3.1 Σημεία-κλειδιά.....	253
10.3.2 Ερωτήσεις.....	253
10.3.3 Περαιτέρω μελέτη.....	253
11 Η συμβολική συγκρότηση στις ΚΤΠ	255
11.1 Τα χαρακτηριστικά της συμβολικής συγκρότησης στις ΚτΠ	255

11.1.1 Η αποϋλοποίηση των συμβολικών προϊόντων	255
11.1.2 Η διαμεσολάβηση της επικοινωνίας	256
11.1.3 Η εκμηχάνιση της συμβολικής παραγωγής	257
11.1.4 Η ενίσχυση της σημασίας των συμβολικών αγαθών	258
11.2 Οι διαστάσεις της συμβολικής συγκρότησης στις ΚτΠ	259
11.2.1 Η συγκρότηση των υποκειμένων στις ΚτΠ	260
11.2.2 Η οργάνωση της δημοσιότητας στις ΚτΠ	261
11.2.3 Η συμβολική παραγωγή στις ΚτΠ.....	264
11.2.4 Η διαχείριση του κοινωνικού αποθέματος γνώσης στις ΚτΠ.....	267
11.3 Σύνοψη	268
11.3.1 Σημεία-κλειδιά.....	268
11.3.2 Ερωτήσεις.....	268
11.3.3 Περαιτέρω μελέτη.....	269
12 Οι ιδεολογικοί μηχανισμοί	271
12.1 Το εκπαιδευτικό σύστημα	271
12.1.1 Η εκπαίδευση στις νεωτερικές κοινωνίες	271
12.1.2 Η εκπαίδευση στις ΚτΠ	274
Η κατάρτιση της εργασιακής δύναμης στις ΚτΠ.....	278
12.2 Θεσμοί και μηχανισμοί της δημοσιότητας	282
12.2.1 Οι θεσμοί και οι μηχανισμοί της νεωτερικότητας	282
12.2.2 Οι θεσμοί και οι μηχανισμοί στις ΚτΠ	285
12.3 Τα Πολιτικά Κόμματα.....	287
12.3.1 Τα πολιτικά κόμματα στη νεωτερικότητα.....	288
12.3.2 Τα πολιτικά κόμματα στις ΚτΠ	288
12.4 Σύνοψη	289
12.4.1 Σημεία-κλειδιά.....	289
12.4.2 Ερωτήσεις.....	290
12.4.3 Περαιτέρω μελέτη.....	290
13 Συμπεράσματα	291
13.1 Ποιες κοινωνίες περιγράφουμε με τον όρο «ΚτΠ»;	292
13.2 Πότε εμφανίζονται οι Κοινωνίες της Πληροφορίας;	292
13.3 Ο ρόλος της ψηφιακής τεχνολογίας στην ανάπτυξη των ΚτΠ	294
13.3.1 Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ψηφιακής τεχνολογίας.....	294
13.3.2 Η επίδραση της τεχνολογίας στην κοινωνική αλλαγή.....	295
13.3.3 Η σημασία των ΤΠΕ στην αλλαγή των κοινωνικών πρακτικών.....	297
13.4 Αποτελούν οι ΚτΠ μία νέα μορφή κοινωνίας;.....	298
13.4.1 Οι ΚτΠ ως νεωτερικές κοινωνίες.....	298
13.4.2 Οι ΚτΠ ως διακριτές κοινωνίες της ύστερης νεωτερικότητας	300
13.5 Είναι κατάλληλος ο όρος «ΚτΠ»;.....	301
Βιβλιογραφία	305
Ελληνική βιβλιογραφία.....	305
Ξένη βιβλιογραφία	309